

สถานการณ์ความไม่สงบและข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้

เสนอต่อ

พล.อ.เอกชัย ศรีวิลาศ

ผู้อำนวยการหลักสูตรการเสริมสร้างสังคมสันติสุข รุ่นที่ 1

สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล

สถาบันพระปกเกล้า

โดย

นายประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ

นายหม่อมดออายุบ ปาทาน

นักศึกษาหลักสูตร สสสส. รุ่นที่ 1

2552

คำนำ

เอกสารนี้ คือ ข้อเสนอแนะของสถานการณ์ความไม่สงบ และข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ที่สังเคราะห์ขึ้นจากข้อมูลความจริงเชิงประจักษ์ โดยคนในพื้นที่ ที่เข้าศึกษาสถานการณ์มาอย่างต่อเนื่องนานกว่า 30 ปี

ผู้จัดทำอยากให้ ท่าน พล.อ.เอกชัย ฯ ผอ.หลักสูตร สสส. รุ่นที่ 1 ได้พิจารณา ใคร่ครวญ ข้อมูลโดยสรุปในเอกสารนี้ หากเห็นว่า พอดีจะเป็นประโยชน์สำหรับการแก้ปัญหาในภาคใต้ตอนล่างอยู่บ้าง ก็ขอได้โปรดดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ ผู้มีอำนาจในบ้านเมือง ได้นำข้อมูลในเอกสารนี้ ไปกำหนดเป็นแนวคิดพื้นฐาน ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการแก้ปัญหาให้จริงจัง

แล้วความสำเร็จในการแก้ปัญหา ความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่กล่าวกันว่ายากที่สุดในประวัติศาสตร์ของ ความมั่นคงของชาติไทยก็จะเกิดขึ้นได้จริง อย่างแน่นอน

นายประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ

นายมุฮัมมัดอายุบ ปาทาน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบ.....	1
รากเหง้าสาเหตุของปัญหา.....	2
สภาพปัญหา สถานการณ์ปัจจุบัน/ แนวโน้มในอนาคต.....	6
กรอบคิดและทิศทางในการแก้ปัญหา.....	8
ทิศทางในการแก้ปัญหา.....	10
• ด้านการเมือง.....	10
• ด้านการทหาร.....	11
สรุป.....	13

บทนำ

ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นสถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญและเร่งด่วนของประเทศไทย เนื่องจากสถานการณ์ดังกล่าวได้กลายเป็นโจทย์ปัญหาความมั่นคง ที่ท้าทายภูมิปัญญาทางการเมืองการปกครองที่แหลมคมยิ่งในปัจจุบัน ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่รู้ ไม่เข้าใจสถานการณ์การอย่างลึกซึ้งและประสบความสำเร็จล้มเหลวในการแก้ไข ประเทศก็อาจถึงขั้นต้องเสียดินแดนจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปกับเหตุการณ์ความไม่สงบในครั้งนี้ก็เป็นได้

ดังนั้นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาโดยตรง นักวิชาการผู้สนใจศึกษาและประชาชนทั่วไปจึงควรใช้สติ เหตุผลและองค์ความรู้ ตั้งใจพิจารณาสถานการณ์อย่างรอบคอบ เพื่อที่จะได้เข้าใจสถานการณ์การอย่างถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ได้มาซึ่งความคิดที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทาง นโยบาย ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพ เมื่อนำไปปฏิบัติแล้วเกิดประสิทธิผล ทำให้ความรุนแรงลดระดับลงจนสถานการณ์การกลับคืนสู่สภาวะปกติได้ในที่สุด **ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบ**

ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่ก่อให้เกิดความไม่สงบในพื้นที่นั้นมี 3 ระดับคือ

1. ระดับปัญหาหลัก ได้แก่ปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดจากปฏิบัติการก่อเหตุร้ายร้ายวันหรือการต่อสู้ด้วยอาวุธกับรัฐไทย ของขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่นำโดยกลุ่ม **BRN Co-ordinate**

2. ระดับปัญหารอง ได้แก่สภาพการที่ก่อให้เกิดเงื่อนไขพื้นฐานในการดำรงอยู่ของสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในด้านปริมาณและด้านคุณภาพ ได้แก่

- การจัดการศึกษาที่ไร้ประสิทธิภาพและด้อยคุณภาพ
- การแพร่ระบาดของสิ่งเสพติด
- พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐ
- ความล้มเหลวของกลไกรัฐในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
- ความไม่เป็นเอกภาพทางความคิดและการปฏิบัติของบุคลากรระดับต่างๆ ในส่วนราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา
- ความไม่ยุติธรรมในการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม

3. ระดับปัญหาเสริม ได้แก่ สภาพที่ก่อให้เกิดผลการเพิ่มระดับความรุนแรงของสถานการณ์ และเพิ่มความยุ่งยากในการแก้ไขให้แก่ปัญหาระดับหลักและระดับรอง ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ได้แก่

- การเมืองการปกครอง
- มุมมองต่อประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

- การค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย
- การคอร์รัปชันและการประพฤติผิดคิดมิชอบในวงราชการ
- สภาพทางสังคมจิตวิทยา ด้านลระหว่างกลไกรัฐกับประชาชนและกลุ่มคนต่างวัฒนธรรม
- การต่างประเทศ
- การกำหนดนโยบายและการจัดทำแผนพัฒนาสังคมในพื้นที่ที่ไม่สอดคล้องกับความจริง
- ความยากจน
- การดำรงอยู่ของอำนาจมืดและอิทธิพลท้องถิ่น
- การแย่งชิงผลประโยชน์ของกลุ่มการเมืองระดับต่างๆ
- การกำหนดกฎเกณฑ์ ทางสังคมและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน
- การสร้างกระแสนิยมและแบ่งแยกสังคม โดยยึดโยงกับจิตสำนึกทางเชื้อชาติ ศาสนา และความรู้สึกร่วมทางประวัติศาสตร์ของขบวนการแบ่งแยกดินแดน ให้เป็นประเด็นอุดมการณ์ในการต่อสู้กับรัฐไทย

ปัญหาทั้ง 3 ระดับ ดังกล่าวปัญหาหลักเป็นปัญหาใจกลางที่ต้องให้น้ำหนักในการแก้ไขมากที่สุด และในการดำเนินการแก้ไขจะต้องทำพร้อมกันและทำทันทีจะทำโดยวิธีลำดับก่อนหลัง ตามกำลังงบประมาณและความพร้อมในภาวะปกติไม่ได้ เพราะทุกระดับปัญหาจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนส่งผลกระทบ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมซึ่งกันและกันทั้งระบบ

รากเหง้าสาเหตุของปัญหา

ในรายงานการนี้นำเสนอเป็นการให้ความเห็นต่อรากเหง้าสาเหตุของปัญหา ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า เจ้าของบทบาทในการสร้างสถานการณ์การก่อความไม่สงบตัวจริงคือ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีกลุ่ม **BRN Co-ordinate** เป็นแกนนำ เพราะฉะนั้นเหตุผลทางทฤษฎีและการพิจารณารูปร่างของปรากฏการณ์ในทางปฏิบัติจึงมีขอบเขตอยู่ในบริบทของสงครามแบ่งแยกดินแดน (**Separatist Violence**) เป็นสำคัญ

- สงครามแบ่งแยกดินแดน ในทางทฤษฎีเป็นรูปแบบหนึ่งของสงครามกลางเมืองลักษณะสำคัญคือกลุ่มที่สู้รบกับรัฐบาล ไม่ได้มีเป้าหมายในการยึดอำนาจรัฐ เพื่อเปลี่ยนระบอบการเมืองและเศรษฐกิจ หากแต่มีเป้าหมายหลักในเชิงดินแดน คือต้องการแยกตนเองไปตั้งรัฐชาติใหม่ (**Independence**) หรือเรียกร้องการตั้งเป็นเขตปกครองตนเองภายในพื้นที่รัฐชาติเดิม (**Autonomy**) เดิมพันการต่อสู้ มิใช่เรื่องของการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือระบอบการเมือง หาก

เป็นการเปลี่ยนแปลงขอบเขตของรัฐ (Boundary) อำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนและความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่ชายขอบ

ในสงครามแบ่งแยกดินแดน คู่ขัดแย้งหลักมี สองฝ่าย คือ กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการจัดตั้งทางการเมืองซึ่งต่อสู้เพื่ออิสรภาพทางการเมือง โดยการจัดตั้งรัฐใหม่ หรือตั้งเป็นเขตปกครองตนเองภายในรัฐชาติที่ตนเองสังกัด ฝ่ายหนึ่งกับ รัฐบาลที่ต้องการรักษาอำนาจส่วนกลางของรัฐและบูรณภาพทางดินแดนอีกฝ่ายหนึ่ง

อย่างไรก็ตามความขัดแย้งกรณีการแบ่งแยกดินแดนไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความรุนแรงเสมอไป แต่สิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องต้องศึกษาให้ถ่องแท้มาก็คือในเงื่อนไขใด ที่ความขัดแย้งถูกแปรเปลี่ยนไปเป็นความรุนแรง

สำหรับรากเหง้าสาเหตุของการแบ่งแยกดินแดนนั้น คำอธิบายหลักที่นักวิชาการหลายคนเสนอคือระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การแบ่งแยกกันทางชาติพันธุ์และภูมิศาสตร์ทางการเมืองงานชิ้นสำคัญของ **Horowitz**¹ เสนอว่าส่วนใหญ่แล้วขบวนการแบ่งแยกดินแดนเกิดขึ้นในเขตที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจล่าช้า ซึ่งรู้สึกว่าการเมืองไม่ได้รับความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและถูกครอบงำทางการเมือง เงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่นำไปสู่การต่อสู้แบ่งแยกดินแดนคือองค์ประกอบทางชาติพันธุ์บนพื้นที่นั้นๆ

ในประเด็นนี้งานของ **Monica Toft**² เสนอว่าเงื่อนไขการแบ่งแยกดินแดนในเกือบทุกกรณีคือการกระจุกตัวของชาติพันธุ์ หนึ่งๆ อย่างหนาแน่นในพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

ในขณะที่ **Sambauis and miladovic**³ เสนอว่าในกรณีที่พื้นที่นั้นอยู่ติดกับเขตแดนของรัฐอื่น ซึ่งปกครองโดยกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน โอกาสที่จะเกิดการต่อสู้ เพื่อแบ่งแยกดินแดนยังมีสูงชัน ส่วน **Gurr** ก็ได้เสนอว่า สงครามแบ่งแยกดินแดนนั้นเป็นการบรรจบกันของการเมืองในอดีตกับการเมืองปัจจุบัน เขาเสนอว่ามี 4 ปัจจัย สำคัญที่อธิบายสาเหตุและเงื่อนไขเวลาการต่อสู้ เพื่อแบ่งแยกดินแดนคือ

¹ Donald Horowitz, *The Deadly Ethnic Riot (Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 2001)*, pp. 1-42

² Monica Duffy Toft, *The Geography of Ethnic Violence: Identity, Interests, and the Indivisibility of Territory (Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2003)*.

³ Nicholas Sambanis and Branko Milanovic, "Explaining the Demand for Sovereignty,"

- ปัจจัยแรก คือความรู้สึกอย่างแรงกล้าที่ผู้คนมีต่ออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และศาสนาของกลุ่มของตน
- ปัจจัยที่สอง แรงจูงใจที่มีร่วมกันของชนกลุ่มน้อยอันเกิดจากการถูกกีดกัน หรือกดขี่จากรัฐบาลและประชาชนส่วนใหญ่
- ปัจจัยที่สาม ความสามารถของกลุ่มดังกล่าวที่จะมีปฏิบัติการทางการเมืองร่วมกัน ซึ่งมาจากการสนับสนุนทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ
- ปัจจัยที่สี่ เงื่อนไขทางการเมืองในสังคมใหญ่ที่เอื้ออำนวย เช่น การเปลี่ยนรัฐบาล การเปลี่ยนระบบการเมืองหรือวิกฤติทางการเมืองในรูปแบบอื่นๆ อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัจจัยเหล่านี้จะช่วยอธิบายการเกิดขึ้นของกระบวนการแบ่งแยกดินแดน แต่ก็ยังมีข้อจำกัด นั่นคือไม่สามารถอธิบายว่าเหตุใดบางขบวนการเลือกใช้สันติวิธีในการต่อสู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรภาพทางการเมือง ในขณะที่บางขบวนการใช้ความรุนแรง เป็นหนทางในการต่อสู้

ดังนั้นความรุนแรงในฐานะยุทธวิธีแก้ไขความขัดแย้ง อาจจะมีริเริ่มมาจากฝ่ายรัฐหรือขบวนการแบ่งแยกดินแดนก็ได้

อย่างไรก็ตามจากการศึกษารายงานการวิจัยก็พบว่า ความรุนแรงมักจะถูกตอบโต้ด้วยความรุนแรง จากฐานข้อมูลในโครงการ **Minorities at Risk (MAR)** ที่ **Ted Gurr⁴** เป็นหัวหน้าโครงการ พบว่า ในทศวรรษ **1990** บรรดาขบวนการแบ่งแยกดินแดน **154** กลุ่มทั่วโลก มี **53** กลุ่มเลือกใช้วิธีการก่อสงครามกลางเมือง ในขณะที่ **31** กลุ่มเลือกใช้วิธีการก่อการร้าย หรือไม่ก็พยายามจำกัดการก่อกบฏให้อยู่ในระดับท้องถิ่น

ในขณะที่ **70** กลุ่มที่เหลือเลือกใช้การต่อสู้แบบสันติวิธีในบรรดา **42** กลุ่ม จาก **70** กลุ่มนี้ใช้วิธีการเดินขบวนและการชุมนุมประท้วงอย่างสันติ ในขณะที่อีก **28** กลุ่มที่เหลือเลือกใช้วิธีการต่อสู้เชิงสัญลักษณ์ จากฐานข้อมูลเหล่านี้ หากพิจารณาให้ดีก็จะพบว่า ยุทธวิธีที่แต่ละกลุ่มเลือกใช้และระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้น มีความสัมพันธ์กับเป้าหมายของขบวนการฯ อย่างชัดเจน

- ขบวนการฯ ที่มุ่งแยกตัวเป็นอิสระ เพื่อไปสร้างรัฐชาติใหม่เลือกใช้วิธีการของสงครามจรยุทธ์ และการสู้รบในเมืองเป็นหลัก
- ในขณะที่กลุ่มที่มีเป้าหมายจำกัดกว่านั้น เช่น การเรียกร้องเขตปกครองตนเอง จะเลือกใช้ยุทธวิธีที่มีความรุนแรงในระดับที่ต่ำกว่าหรือใช้สันติวิธี

⁴ Ted Robert Gurr, *People versus States: Minorities at Risk in the New Century* (Washington: United States Institute of Peace Press, 2000).

จากการเฝ้าสังเกตติดตามสถานการณ์การก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยมาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการพิจารณาที่กลุ่มก่อการฯ พยายามสื่อสารต่อสาธารณะ เช่น แดงการณ์ ใบปลิวโฆษณาในพื้นที่ปฏิบัติการเว็บไซต์ของกลุ่มฯเอง คำให้สัมภาษณ์ของผู้นำกลุ่มฯ ที่ปรากฏในสื่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ที่สำคัญที่สุดคือข้อมูลที่ได้จากการซักถามผู้ต้องหาหลายพันคนได้ปรากฏความจริงที่มีน้ำหนักเพียงพอจนเชื่อได้ว่า ตัวการที่แท้จริงของการก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีกลุ่ม **B.R.N. Co-ordinate** เป็นแกนนำและเมื่อนำผลการศึกษาที่ได้จากรายงานการวิจัยของนักวิชาการซึ่งได้กล่าวไว้โดยสังเขปแล้วในตอนต้นมาเทียบเคียงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็จะพบประเด็นที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจ ดังนี้

- สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะที่สอดคล้องกับงานวิจัยว่าด้วยสงครามแบ่งแยกดินแดน คือ กลุ่มที่สู้รบกับรัฐบาลมีเป้าหมายหลักอยู่ที่ต้องการแยกตนเองออกไปตั้งรัฐชาติใหม่
- เดิมพันของการต่อสู้อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงขอบเขตของรัฐและอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน
- คู่ขัดแย้งหลักของสงครามแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 2 ฝ่ายชัดเจน คือ กลุ่มชาติพันธุ์มลายูปัตตานีที่มีการจัดตั้งทางการเมืองซึ่งประกาศเจตนารมณ์ชัดเจนว่า จะดำเนินการต่อสู้เพื่ออิสรภาพทางการเมืองเพื่อจัดตั้งรัฐใหม่ชื่อ “ปาตานีดารุสสลาม”
- รากเหง้าสาเหตุปัญหาที่สำคัญของสงครามแบ่งแยกดินแดนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย คือ
  - พลังจิตสำนึกประวัติศาสตร์บาดแผลในอดีตระหว่างรัฐสยามกับรัฐปาตานีที่กลุ่มชาติพันธุ์มลายู ถ่ายทอดส่งต่อไปยังลูกหลานนับตั้งแต่สยามได้ปาตานีเป็นเมืองขึ้นและดำเนินการรวมชาติให้เป็นหนึ่งเดียว คือ ชาติไทย
  - จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการกระจุกตัวของกลุ่มชนชาติพันธุ์มลายูหนาแน่นเป็นพิเศษในพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ทั้งที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
  - จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ติดกับเขตแดนของประเทศมาเลเซียซึ่งปกครองโดยชาติพันธุ์เดียวกันกับกลุ่มชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย
  - ชาวมลายูในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรู้สึกแรงกล้าต่อการปกป้องอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติและศาสนาในกลุ่มของตน
  - แรงจูงใจร่วมกันของชาวมลายูปัตตานี คือ ความรู้สึกที่ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ของตนไม่ได้รับความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ถูกครอบงำทางการเมือง ถูกเลือกปฏิบัติทางสังคม ถูกกดขี่จากเจ้าหน้าที่รัฐซึ่งอยู่ในฐานะผู้ปกครอง ถูกหวาดระแวงและไม่ได้ได้รับความไว้วางใจจากกลุ่มคนในสังคมใหญ่
  - มีเงื่อนไขทางการเมืองของสังคมใหญ่ที่เอื้ออำนวย เช่น มีการเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารประเทศระดับนโยบายและระดับควบคุมกลไกขับเคลื่อนในทางปฏิบัติในพื้นที่ไม่เข้าใจสภาพปัญหาอย่างลึกซึ้ง

ถึงแก่น ทำให้แนวคิดทางยุทธศาสตร์ไม่ชัดเจนเป็นเอกภาพ มีวิธีคิดที่ไม่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความเป็นจริง ทำให้การกำหนดนโยบายผิดพลาด การดำเนินการแก้ไขความรุนแรงทั้งระบบล้มเหลว มีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีสงครามแบ่งแยกดินแดน คือ กลุ่มที่สู้รบกับรัฐบาล มีเป้าหมายหลักอยู่ที่ต้องการแยกตนเองไปตั้งรัฐชาติใหม่

- ขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีกลุ่ม **B.R.N. Co-ordinate** เป็นแกนนำ เลือกใช้ยุทธวิธีสงครามจรยุทธ์และการสู้รบในเมือง เนื่องจากกลุ่ม **B.R.N.** มีพื้นฐานและประสบการณ์การต่อสู้มาจากยุทธศาสตร์สงครามประชาชนของเหมาเจ๋อตุง⁵ ร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (พคท.) ในอดีตที่มีความเชื่อว่า อำนาจรัฐเกิดจากปากกระบอกปืนและการต่อสู้ในรูปแบบของการจลาจลและสงครามกลางเมืองจากกลุ่มใช้ความรุนแรงในประเทศแถบตะวันออกกลาง
- ยุทธวิธีการต่อสู้ในรูปแบบสงครามจรยุทธ์ในเมือง ขบวนการฯ เชื่อว่าเมื่อการต่อสู้เข้มข้น สถานการณ์ก็จะพัฒนาเป็นการจลาจลและสงครามกลางเมืองไปเอง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะเป็นตัวสร้างเงื่อนไขไปสู่การจัดตั้งรัฐใหม่ที่มีเอกราชและหลุดพ้นจากอำนาจการปกครองของประเทศไทยได้

ผลจากการศึกษาพิจารณารายงานการวิจัยของนักวิชาการ เมื่อเทียบกับปรากฏการณ์เชิงประจักษ์ที่กำลังเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า บทบาทของขบวนการแบ่งแยกดินแดนเป็นปัญหาใจกลางหลักในบริบทของสถานการณ์ความไม่สงบทั้งหมด ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาก็จะพัฒนาเป็นการจลาจลและสงครามกลางเมืองไปเอง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวจะเป็นตัวสร้างเงื่อนไขไปสู่การจัดตั้งรัฐใหม่ที่มีเอกราชและหลุดพ้นจากอำนาจการปกครองของประเทศไทยได้

สภาพปัญหา/สถานการณ์ปัจจุบัน/แนวโน้มในอนาคต

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้สำหรับผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ได้สัมผัสปัญหาอย่างซึ่มลึก ต่อเนื่องและยาวนาน จะรู้สึกว่ามีโครงสร้างของปัญหาล้ายกับปัญหาพื้นฐานของสังคมไทยทั่วไป มีเพียงเรื่องเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมเท่านั้นที่มีลักษณะเป็นวิถีจำเพาะ อันเป็นอัตลักษณ์ของบุคคล และสังคมเฉพาะพื้นที่ที่คนในพื้นที่อื่นๆ เข้าใจได้ยาก ซึ่งเป็นป้อมเกิดของความหวาดระแวงของสังคมใหญ่ที่มีต่อสังคมพื้นที่ ช่องว่างนี้เองที่ทำให้เกิดลักษณะเลือกปฏิบัติ ทำให้คนในพื้นที่รู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกกีดกันและเอาเปรียบทางเศรษฐกิจ ถูกกั้นกั้นกั้นต่างๆ นานา เกิดเจตคติด้านลบต่อสังคมใหญ่ สิ่งเหล่านี้เมื่อสะสมนานเข้าก็จะระเบิดออกเป็นความรุนแรงอย่างที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

⁵ อดีตประธานพรรคคอมมิวนิสต์จีน รัฐบุรุษนักยุทธศาสตร์ด้านการเมือง การทหารของกองทัพปลดแอกประชาชนจีน

แต่สำหรับคนที่สัมผัสสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างซึ่มลึก ต่อเนื่องและยาวนาน รับรู้ปัญหาความเป็นไปทางสังคมอย่างค่อยเป็นค่อยไป จะไม่รู้สึกรึ้นนั้น คนเหล่านี้ส่วนใหญ่จะรู้สึกว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ใหญ่โตและเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างยิ่ง เป็นปัญหาการก่อกบฏของขบวนการชาตินิยมทางเชื้อชาติที่มีเป้าหมายแบ่งแยกดินแดนออกไปตั้งรัฐใหม่ที่มีเอกราชและอธิปไตยเป็นของตนเอง

รูปธรรมของสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2547-2552⁶ มีเหตุร้ายเกิดขึ้นถึง 9,100 กว่าครั้ง แยกเป็นกรณียิงด้วยอาวุธปืนถึง 4,752 ครั้ง วางเพลิง 1,334 ครั้ง และวางระเบิด 1,453 ครั้ง เหตุเกิดในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสมากที่สุดประมาณ 3,100 กว่าครั้ง ปัตตานีรองลงมา 2,800 กว่าครั้ง และยะลา 2,500 กว่าครั้ง ตามลำดับ เหตุร้ายรายวันดังกล่าวได้สร้างความสูญเสียแก่ประชาชนมากที่สุด คือ 2,880 กว่าศพ รองลงมาคือตำรวจ 213 ศพและทหาร 190 กว่าศพ

ส่วนการบังคับใช้กฎหมายตามกระบวนการยุติธรรมนั้น ระยะเวลากว่า 5 ปี (2547-2552) ที่เจ้าหน้าที่รัฐได้พยายามสืบสวน ค้นหาความชัดเจน ในจำนวน 6,262 คดี สามารถรู้ได้ชัดเจนถึงต้นสายปลายเหตุ 1,361 คดี พิพากษาแล้วผู้ต้องหารับโทษชั้นประหารชีวิต 15 ราย จำคุก 27 รายและยกฟ้อง 56 ราย ส่วนการตรวจค้นจับกุมอาวุธปืนที่ใช้ก่อเหตุนั้น เจ้าหน้าที่สามารถยึดได้ประมาณ 290 กระบอก แยกเป็น **M16** จำนวน 82 กระบอก **HK** 11 กระบอก **AK** 47 กระบอก ปืนลูกซอง 34 กระบอก และปืนพกสั้น 121 กระบอก

ปัจจุบันสถานการณ์ความรุนแรงยังไม่มีทีท่าว่าจะยุติลง ในทางตรงข้ามกลับเพิ่มขึ้นในเชิงคุณภาพ การก่อเหตุได้สร้างความสูญเสียในปริมาณที่มากขึ้น รูปแบบของเหตุร้ายก็ยกระดับความเหี้ยมโหดและสยดสยองมากยิ่งขึ้น

สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่เห็นได้ชัดก็คือ ขวัญและกำลังใจของข้าราชการในพื้นที่ตกต่ำลงอย่างหนัก การอพยพย้ายถิ่น เปลี่ยนงาน ขายบ้านและที่ทำกิน มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ หากรัฐบาลยังดีใจทยอยปัญหาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่แตก ไม่สามารถสร้างภาพอนาคตให้ประชาชนคนในพื้นที่เกิดความมั่นใจก็เชื่อได้เลยว่าอีกไม่เกิน 10 ปี คนไทยที่นับถือศาสนาอื่นไม่ใช่มุสลิมหรือเป็นคนมุสลิมแต่เลือกที่จะยื่นข้างรัฐไทยจะไม่มีให้เห็นอีกต่อไป ความสำเร็จของขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีกลุ่ม **B.R.N. Co-ordinate** เป็นแกนนำ ก็จะเหนือกว่ารัฐบาลอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในยุคทศวรรษระยะที่ 2 คือการสร้างภาวะอันน่าสะพรึงกลัวให้เกิดขึ้นได้ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และคนที่ไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจของขบวนการฯ ก็ถึงวาระที่ต้องอพยพหลบหนีออกจากพื้นที่ไป

⁶ สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้าจังหวัดยะลา ปี 2552

โดยสรุปก็คือ ในปัจจุบันฝ่ายรัฐยังไม่สามารถยุติเหตุร้ายรายวันได้ และยังไม่สามารถขับเคลื่อนงานการเมืองที่เป็นการเมืองเนื้อหาเชิงคุณภาพได้ ถ้าจะกล่าวกันตามความจริงในเชิงยุทธศาสตร์ก็สามารถกล่าวได้ว่า ณ วันนี้ การทหารและการเมืองของฝ่ายรัฐยังอยู่ในขั้นตอนของ ‘ขั้นย่น’ ไม่ได้ก้าวไปถึง ‘ขั้นรุก’ แต่อย่างใดและหากคิดคำนวณโดยเอาต้นทุนหน้าตัดเป็นตัวตั้งระหว่างฝ่ายรัฐกับฝ่ายก่อความไม่สงบแล้ว แม้คนที่ไม่มีพื้นฐานด้านความมั่นคงก็พอจะมองออกว่าโดยเนื้อแท้แล้ว การต่อสู้ในปัจจุบันใครเป็นผู้แพ้และใครกันแน่ที่ เป็นผู้ชนะ

กรอบคิดและทิศทางในการแก้ไขปัญหา

กรอบคิด

การคิดถึงสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำเป็นต้องคิดโดยเอาสถานการณ์จริงมาเป็นตัวตั้งว่าสถานการณ์จริงคืออะไร ปรากฏการณ์ความไม่สงบ ทุกรูปแบบทุกพื้นที่ มีใครเป็นผู้ปฏิบัติการ มีสาเหตุ/เงื่อนไข/แนวทาง/นโยบาย/ยุทธศาสตร์/และยุทธวิธีอย่างไร วัตถุประสงค์/เป้าหมายของกลุ่มก่อการคืออะไร หากเราสามารถรู้จนตอบคำถามต่างๆ ดังกล่าวได้ เราก็จะสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ยุทธวิธีแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเช่นกัน จากการศึกษาและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ผู้รายงานมีความมั่นใจในการตอบโจทย์ความไม่สงบในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- สถานการณ์จริงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขณะนี้ คือ สถานการณ์สงครามจรยุทธ์ในเมืองระหว่างรัฐไทยกับขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีกลุ่ม **B.R.N. Co-ordinate** เป็นแกนนำ
- สถานการณ์มีสาเหตุมาจากการปลุกเร้าจิตสำนึกประวัติศาสตร์บาดแผลในอดีต ซึ่งก็คือ กรณีที่ราชอาณาจักรสยามได้เข้ามาทำสงครามยึดครองรัฐปัตตานีเป็นเมืองขึ้น แล้วดำเนินการรวมชาติให้เป็นหนึ่งเดียวเป็นประเทศไทยในปัจจุบัน ทำให้กลุ่มของเชื้อสายเจ้าผู้ปกครองรัฐปัตตานีเดิมต้องแตกกระสานซ่านเซ็นกระจายอยู่ในที่ต่างๆ ทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และในต่างประเทศ

จิตสำนึกการกู้ชาติของผู้ปกครองรัฐปัตตานีเดิมนี้ได้สืบทอดส่งต่อไปยังลูกหลานรุ่นแล้วรุ่นเล่า นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เมื่อมีเงื่อนไขเหมาะสมก็จะเกิดความไม่สงบหรือ ‘การต่อสู้ที่ปัตตานี’ ขึ้นเมื่อนั้นทันที

- เงื่อนไขสงครามสำคัญที่ดำรงอยู่ในพื้นที่ 2 ประการ คือ
  - การปกครองท้องถิ่น โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไร้ประสิทธิภาพ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่นได้ ประกอบกับกลไกรัฐตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลและหมู่บ้านไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งบางส่วนยังได้สร้างปัญหาให้กับประชาชนมากขึ้นไปอีก

- การใช้กฎหมายอิสลาม สำหรับสังคมมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากในปัจจุบัน กฎหมายอิสลามที่เกี่ยวกับครอบครัวและมรดกมีฐานะเป็นแผนกหนึ่งในศาลยุติธรรมไทย มีดาโต๊ะยุติธรรมเป็นผู้พิจารณาหลักกฎหมายอิสลามในการตัดสินคดี แต่ความเห็นของชาวมุสลิมในพื้นที่ที่ต้องการแยกออกมาเป็นศาลเฉพาะต่างหากที่เรียกว่า “ศาลชาร์อะห์” มีคณะลูกขุนหรือที่เรียกว่า คณะอุลามา (ผู้รู้ทางศาสนา) ที่ได้รับการสรรหามาโดยธรรมเนียมการสรรหาผู้นำศาสนาแบบดั้งเดิม เป็นคณะผู้ตัดสินคดีความ ซึ่งศาลชาร์อะห์ดังกล่าวยังอยู่ภายใต้การดูแลของศาลสถิตยุติธรรมเช่นเดิม
- แนวทางการต่อสู้ของกลุ่มก่อความไม่สงบ
  - ในประเทศ ใช้แนวทางต่อสู้ด้วยอาวุธประสานกับการต่อสู้รูปแบบอื่นๆ เพื่อแบ่งแยกดินแดนออกเป็นรัฐเอกราชที่ปกครองโดยชาวมลายูมุสลิม เปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นรัฐอิสลาม
  - ในต่างประเทศ ใช้แนวทางการทำแนวร่วมกับองค์กรระดับสากลและกลุ่มประเทศมุสลิมเพื่อขอความช่วยเหลือสนับสนุนกระบวนการที่นำไปสู่การสถาปนารัฐเอกราช “ปาตานีดารุสลาม”
- นโยบาย กลุ่มก่อความไม่สงบฯ ได้ประกาศนโยบายต่อมวลชนไว้ 3 ประการ คือ
  - เชิดชูอัตลักษณ์ของชาวมลายูปัตตานี
  - ประกาศใช้กฎหมายอิสลามในการปกครองรัฐปัตตานี
  - ปลดปล่อย “ปาตานี” เดิมให้กลับมาเป็นรัฐเอกราชที่มีอธิปไตยเป็นของตนเอง
- ยุทธศาสตร์

ใช้รูปแบบการต่อสู้ด้วยอาวุธประสานกับการต่อสู้รูปแบบอื่นๆ พัฒนาสถานการณ์ไปสู่สงครามกลางเมือง เพื่อสร้างเงื่อนไขที่เหมาะสมในการปลดปล่อยพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถาปนารัฐปาตานีที่มีเอกราชและอธิปไตยเป็นของตนเอง
- ยุทธวิธี

กลุ่มก่อความไม่สงบใช้ยุทธวิธีทั้งด้านการเมืองและการทหาร ดังนี้

ด้านการเมือง

  - จัดตั้งองค์กรและศูนย์การนำ
  - กำหนดขั้นตอนการต่อสู้ไว้ 7 ขั้น
  - สร้างความสับสนให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและสังคมโดยกลยุทธการข่าวกรองและการต่อต้านข่าวกรอง
  - สร้างข้อมูล (ชุดความจริงเทียม) สื่อสารสู่สังคม

- ปลุกระดมทางการเมือง

ด้านการทหาร

- จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธระดับต่างๆ
- กระจายกำลังออกทำสงครามจรยุทธ์
- อำปรางการปฏิบัติการ/ขัดทอต่อให้เป็นความผิดของเจ้าหน้าที่รัฐ
- ผลักดัน/ยกระดับการต่อสู้สู่สงครามกลางเมือง
- ปฏิบัติการก่อเหตุร้ายรายวันด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

■ เป้าหมายการต่อสู้

เพื่อสร้างสมภาวะการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อแนวทางการต่อสู้ทั้งทางด้านการเมืองและด้านการทหาร ให้บรรลุเป้าหมายการแบ่งแยกดินแดนเพื่อสถาปนารัฐปาตานีที่มีเอกราชและอธิปไตยของตนเอง

ทิศทางในการแก้ไขปัญหา

การกำหนดทิศทางการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการศึกษาผลการวิจัยและข้อมูลความจริงเชิงประจักษ์ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่า 5 ปี (2547-2551) สามารถสรุปเป็นประเด็นเสนอแนะถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ดังนี้

■ การแก้ไขปัญหาหลัก

คือการต่อสู้กับขบวนการแบ่งแยกดินแดนที่มีกลุ่ม **B.R.N. Co-ordinate** เป็นแกนนำโดยดำเนินการด้วยแนวทางต่อไปนี้

ด้านการเมือง

- ลดหรือทำลายเงื่อนไขพื้นฐานที่นำไปสู่แนวความคิดแบ่งแยกดินแดน
  - พัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญรุ่งเรืองตามแนวคิดให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
  - สนับสนุนให้จัดกิจกรรมเชิงสมานฉันท์ระหว่างชุมชนต่างวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ
  - สนับสนุนให้ชาวมุสลิมในพื้นที่ได้มีพื้นที่ทางการเมืองอย่างเต็มที่ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติ
  - เร่งรัดพัฒนาพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของกลุ่มชนเชื้อสายมลายูอย่างหนาแน่นในพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ให้มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งโครงสร้างพื้นฐาน กิจการศาสนา เศรษฐกิจ และสังคม โดยใช้สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เป็นจุดขายโดยพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่น เหล่านี้เป็นต้น

- เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับรัฐชายแดนของมาเลเซียที่ติดต่อกับไทย เช่น กลันตัน ไทรบุรี ให้แนบแน่น เพื่อลดเงื่อนไขมิติด้านภูมิศาสตร์ รัฐศาสตร์ เขตแดนที่บางรัฐของมาเลเซียปกครองโดยชนกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันกับประชากรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย
- สนับสนุนส่งเสริมอัตลักษณ์ของชาวมลายูมุสลิมและให้เสรีภาพที่เป็นรูปธรรมในการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา ทั้งการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคม
- จัดเงื่อนไขที่เกิดจากเจ้าหน้าที่รัฐบางส่วนที่มีต่อประชาชน เช่น การกีดกัน การเอารัดเอาเปรียบ กดขี่ข่มเหง การเลือกปฏิบัติ ความไม่เข้าใจและหวาดระแวงจากคนกลุ่มใหญ่ในสังคมที่มีต่อชนเชื้อสายมลายูส่วนน้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
- สร้างความเข้าใจอันดีต่อทุกประเทศในโลกมุสลิมเพื่อป้องกันการหนุนช่วยด้านยุทธปัจจัยจากภายนอกด้วยเหตุที่บางประเทศไม่เข้าใจ เพราะไม่ทราบความจริงหรือเพราะเข้าใจผิดจากข้อมูลบิดเบือนของกลุ่มก่อความไม่สงบ
- งานการเมืองควรทำอย่างต่อเนื่อง แม้รัฐบาลส่วนกลางจะเปลี่ยนแปลงหรือมีปัญหาเพียงใด ก็จะต้องไม่ทิ้งการแก้ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ เนื่องจากความอ่อนแอของรัฐบาลกลางจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้สถานการณ์ในภาคใต้ยกระดับความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

ด้านการทหาร

งานการทหารเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของงานการเมืองเป็นหลักประกันให้งานการเมืองก้าวรุดไปเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและอุปสรรคของงานการเมือง เมื่อใดงานการเมืองถึงจุดอับหรือทางตันไม่อาจเดินหน้าต่อไปได้ งานการทหารก็จะทำหน้าที่ทลายจุดอับหรือทางตันนั้นเปิดทางให้งานการเมืองเดินหน้าต่อไปได้

เพราะฉะนั้นการเมืองกับการทหารจึงเป็นสิ่งเดียวกันที่เกิดจากความเป็นเอกภาพของด้านตรงกันข้าม ดังคำกล่าวที่ว่า งานการทหารเป็นความต่อเนื่องของงานการเมือง

สำหรับในบริบทของการต่อสู้แก้ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น งานการทหารก็เป็นปัจจัยที่สำคัญสูงสุดประการหนึ่งจะไม่เอาการทหารเลยนั้นไม่ได้ แต่จะใช้อำนาจทางการทหารเมื่อใดและอย่างไรนั้น เป็นสิ่งที่จะต้องประเมินความเหมาะสมและพิจารณาความจำเป็นให้ละเอียดรอบคอบ คือ ต้องมีเงื่อนไขที่สุกงอมจริงๆ แล้วเท่านั้นถึงจะใช้งานการทหารเข้าไปจัดการกับปัญหาเฉพาะส่วนนั้นๆ ได้มีคำถามจากสังคมทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่สมควรที่จะใช้การทหารเข้ามาแก้ไขแล้วหรือยัง ถ้าใช่จะใช้เมื่อใดและใช้อย่างไรถึงจะเหมาะสม

ความเห็นของผู้รายงานเห็นว่า การใช้อำนาจทางการทหารในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นควรพิจารณาดำเนินการในประเด็นสำคัญต่างๆ ดังนี้

- กองทัพจะต้องให้ความสำคัญกับงานข่าวกรองอย่างยิ่งยวด ข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ แม่นยำ และทันเวลา จะเป็นหูเป็นตาต่อการปฏิบัติการของทหารและเป็นหลักประกันไม่ให้เกิดความผิดพลาด เพราะการผิดพลาดทางการทหารเพียงครั้งเดียว อาจทำลายงานการเมืองให้พังทลายลงทั้งระบบได้
- การต่อสู้กับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ครั้งนี้ งานความคิดเป็นสิ่งสำคัญที่สุด รองลงมาคือ งานยกระดับความรู้สึกเชิงบวกของประชาชน งานความคิดเป็นงานทางทฤษฎี (ตรรกะ/ความเชื่อ/เจตคติ) ส่วนการยกระดับความรู้สึกเป็นงานภาคปฏิบัติ (ความเหมาะสม/เสมอภาค/ยุติธรรม/ชัดเจน/โปร่งใส/ตรวจสอบได้)
- กองทัพควรจัดตั้งสำนักทฤษฎีขึ้นเพื่อรองรับการต่อสู้ทางความคิด บุคลากรหน่วยนี้ต้อง **น้อยคนแต่เชี่ยวชาญ** ซึ่งอาจสรรหามาจากผู้รู้ทางศาสนา นักรัฐศาสตร์ นักประวัติศาสตร์และนักการทหาร คนกลุ่มนี้ต้องปฏิบัติหน้าที่ ศึกษาค้นคว้า ผลิตชุดความคิดเพื่อตอบโต้ชุดความคิดเสมือนจริงของกลุ่มก่อความไม่สงบให้เป็นข้อยุติที่ลงตัวในด้านความคิดและจิตใจของประชาชน
- กองทัพต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ที่สามารถสื่อสารต่อประชาชนและสังคมได้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้านกว้างและด้านลึกอย่างมีประสิทธิภาพจนเกิดประสิทธิผลเป็นรูปธรรม
- กองทัพควรจัดอบรมและฝึกฝนกำลังพลทั้งระดับบัญชาการและระดับปฏิบัติให้มีความรู้ความเข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องคำนึงเสมอว่า การปฏิบัติการทางทหารทุกครั้งต้องได้การเมืองทุกครั้ง การปฏิบัติการทางทหารที่ไม่ได้การเมือง คือ การช่วยให้ฝ่ายตรงข้ามได้รับชัยชนะเร็วขึ้นนั่นเอง
- กำลังพลทุกสังกัด หน่วยรบทุกหน่วย ต้องเข้าใจพื้นฐานเดียวกันก็ว่าการต่อสู้ การดำเนินงาน การแก้ปัญหา และการพัฒนาทุกอย่างที่ใช้เหตุผล ใช้สติปัญญา ใช้ความเพียรพยายามและใช้กระบวนการมีส่วนร่วม คือ **สันติวิธี** การใช้อำนาจทางการทหารก็เป็นสันติวิธี トラบไต ที่การใช้อำนาจนั้นยังอยู่ในกรอบของกฎหมาย ไม่ใช่อาชญากรรม และไม่ใช้อาวุธ การใช้อาวุธต้องเป็นทางออกและเครื่องมือสุดท้าย เมื่องานการเมืองหรือสันติวิธีใช้ไม่ได้ผลแล้วเท่านั้น

โดยสรุปการแก้ปัญหา ความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ของไทยนั้น ต้องใช้อ้องค์ประกอบ 3 ส่วน เสมอกล่าวคือ ส่วนแรกผู้ที่มีหน้าที่ในการแก้ปัญหาโดยตรง จะต้องศึกษาและวิเคราะห์แก่นแท้ของสถานการณ์ให้มีความชัดเจนว่า รากฐานของความรุนแรงมาจากหลายสาเหตุ แต่ในสาเหตุที่หลากหลายนั้น จะมีอยู่สาเหตุหนึ่งที่เป็นสาเหตุหลักอันเป็นรากฐานของสาเหตุย่อยอื่นๆ สาเหตุนี้เองคือ รากฐานของปัญหา ที่รัฐจะต้องลดหรือขจัดเงื่อนไขลงให้ได้ ในกระบวนการลดหรือขจัดเงื่อนไขนี้เองที่จะต้องใช้อ้องค์ประกอบที่สองและที่สามคือ งานการเมืองและงานการทหาร

งานการเมืองและงานการทหารดังกล่าว รัฐจะต้องเป็นฝ่ายริเริ่ม หรือเป็นฝ่ายรุกตลอดเวลา การรุกต้องเริ่มจากการรุกทางการเมือง และตามด้วยการรุกทางการทหารทุกครั้งไป ทุกพื้นที่ ทุกสถานการณ์ที่รัฐเป็นฝ่ายริเริ่มจะต้องไม่ทำด้วยอารมณ์ แต่จะต้องทำอย่างมีการเมืองนำอย่างพลิกแพลงและอย่างมีแผนการณ์ทุกครั้งที่กำหนดแผนไม่ว่าจะเป็นแผนระดับยุทธศาสตร์ ระดับยุทธการหรือระดับยุทธวิธี จะต้องดำเนินการด้วยความ รอบรู้ รอบคอบ และรอบด้านเสมอ งานแก้ปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ จึงจะได้ผล อาจจะช้าไปบ้าง แต่ก็มั่นคงยั่งยืนและแก้ปัญหาได้จริง

.....